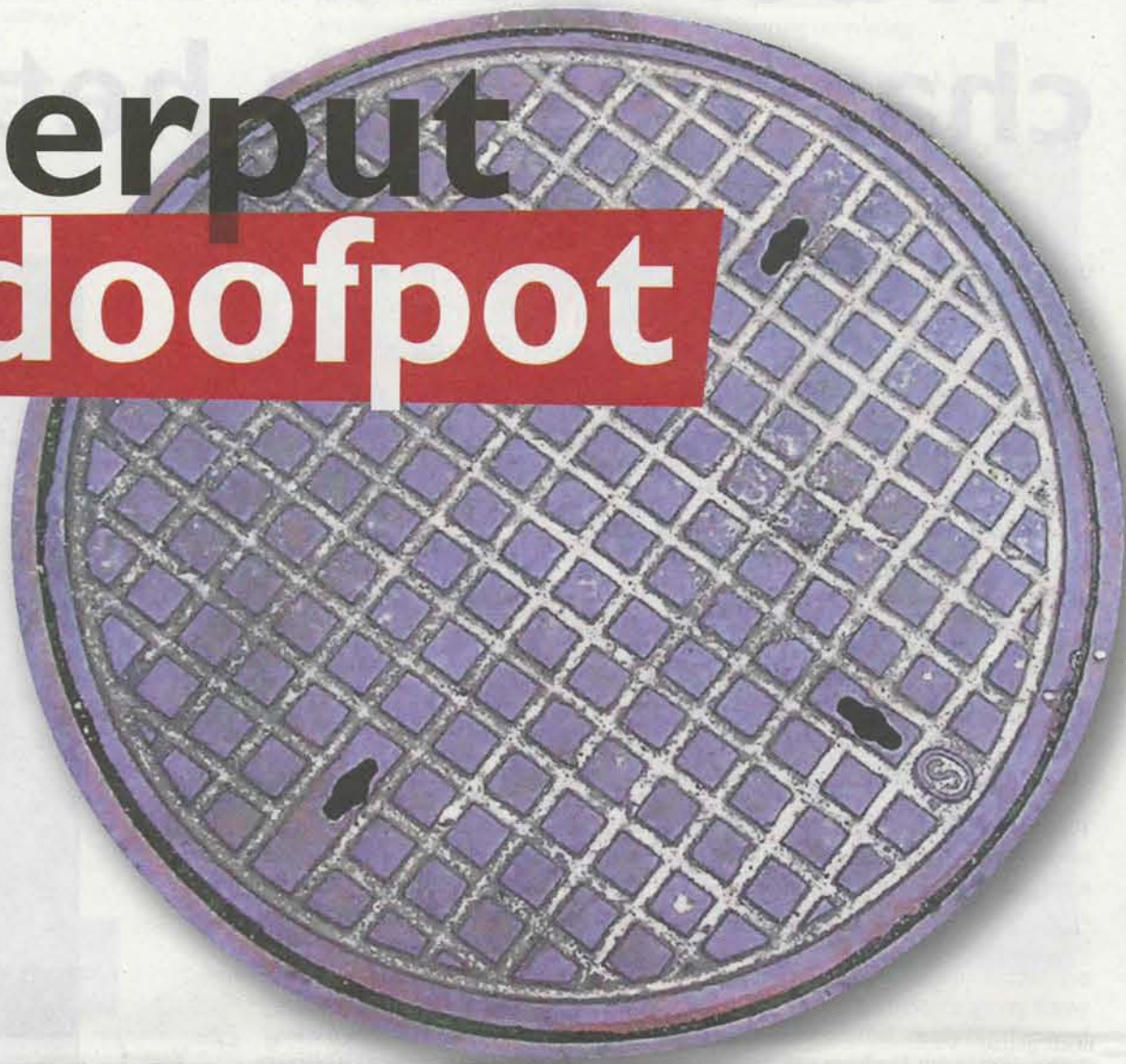

Van beerput naar doofpot

De rode draad in het leven van Robert van de Luitgaarden is onmiskenbaar het misbruik dat hem van zijn 12e tot 21e jaar werd aangedaan. Het heeft hem voor altijd getekend. Al in de jaren tachtig kaartte hij het misbruik door de directeur van de katholieke kinderbescherming aan maar tot op de dag van vandaag kreeg hij weinig gehoor bij officiële instanties. Met het instellen van de commissies Samson en Lindenbergh gloort er eindelijk een sprankje hoop. Zijn gevecht voor genoegdoening lijkt vruchten af te werpen. "Voor mij is het tot nu toe overleven geweest in plaats van leven."

TEKST ERIK VAN BOVEN

Gesprek met Rijksrecherche

Half juli had Robert van de Luitgaarden een gesprek bij de Rijksrecherche in Den Haag. Dit onderdeel van het Openbaar Ministerie is een opsporingsinstantie met een speciale taak. Zij richt zich op de opsporing van door (semi)overheidsfunctionarissen gepleegde misdrijven. Omdat Robert gegevens had over de zaken die door de betreffende hoge functionaris zijn gepleegd, werd dit gesprek gehouden. De bijeenkomst verliep in een ijzige sfeer waarbij Robert's vragen niet of nauwelijks werden beantwoord. Volgens Robert werd hij geïntimideerd door de twee rechercheurs. "Denkt u werkelijk dat we zomaar iets gaan onderzoeken? Als we alles moeten geloven, leven er ook mensen op de maan. Wat denkt u eigenlijk wel?" Binnen een kwartier moest Robert onverrichter zake het pand verlaten. Een handdruk kon er nauwelijks van af, aldus het slachtoffer.

Het is een zwoele zomermiddag in Baarn als Robert van de Luitgaarden komt aanlopen. In zijn opvallende rugzakje zit zijn leven letterlijk opgeborgen: "Ik draag het altijd met me mee." Als hij van wal steekt, kunnen we koude rillingen niet onderdrukken. Het dramatische verhaal dat zich voor onze ogen ontvouwt, is ijzingwekkend. Robert: "Ik kom uit een groot gezin, heb zeven broers en zusters. Op mijn derde ben ik uit huis geplaatst. Zo kwam ik in kindertehuizen en internaten terecht. In die periode heeft directeur André B. van de katholieke kinderbescherming me jarenlang seksueel misbruikt. Totdat hij iemand anders vond die mijn rol moest overnemen. Ik was toen 21. Want ja, ik was niet meer dat onschuldige jochie van 12." Ook een kok van de instelling kon zijn handen niet thuishouden en misbruikte Robert tijdens een vakantie. Vanaf dat moment was hij zijn geloof in de goedheid van mensen voorgoed kwijt.

Midden jaren tachtig kwam Robert in contact met schrijfster Yvonne Keuls die net het aangrijpende boek *Annie Berber en het verdriet van een tedere crimineel* had geschreven. Dat ging over het misbruik van een jongen door een Haagse kinderrechter. "En laat die man nu net bevriend zijn geweest met directeur André B." Yvonne Keuls zet zich voor hem in en Robert krijgt een schadevergoeding van 3500 gulden (1600 euro) uit het Schadefonds Geweldsmisdrijven. "Het is een schijntje voor al die jaren misbruik", zegt hij. Ondanks de aangifte tegen de directeur gebeurt er weinig. De zaak tegen de man die zijn leven verwoestte wordt geseponeerd. "De reden was heel banaal: er was sprake van een typefout in de aangifte. Later hoorde ik dat de directeur was vertrokken met een gouden handdruk." Robert valt even stil. Hij kan zich nog zichtbaar opwinden over de arrogantie bij het justitieel apparaat. In kort tijdsbestek laat hij namen vallen van hooggeplaatste personen. "Ken je het verhaal van die kinderrechter en die hoge ambtenaar bij een ministerie? Die man heeft zoveel

macht, dat hij alles kan maken. Ik denk dat de toenmalige minister onder druk stond omdat de ambtenaar heel veel wist van zijn zoon die op het criminele pad was geraakt."

Robert kent het boek van Jan Poot van Chipshol over deze zaak goed. "Het is onvoorstelbaar dat het niet lukt deze ambtenaar aan te pakken. Hij is verdachte in zaken als kinderverhandel en kindermisbruik. Zelf ben ik niet misbruikt door hem, maar wat ik over hem ben tegengekomen in mijn eigen onderzoeken is ongelooflijk. Verbazingwekkend dat het niemand lukt die man voor het gerecht te krijgen."

In de jaren negentig richtte Robert de stichting Schouder aan Schouder op die misbruikte mannen en jongens een luisterend oor biedt. Hij baarde opzien met het oprollen van een groot pedofielen-netwerk waarbij de naam van de hoge ambtenaar bleef terugkomen. Maar ondanks zijn verwoede pogingen de onderste steen boven te krijgen, onderneemt Justitie geen actie.

Jan Poot bevestigt dat er veel losse eindjes zijn in het bewuste dossier. Poot is oprichter van de Chipshol-groep die al jaren tegen de overheid vecht over zijn bedrijventerrein naast de luchthaven. Op maandag 11 juli liet hij in een paginagrote advertentie in het Haarlems Dagblad weten dat een onderzoek naar de ambtenaar en degenen die hem beschermen 'van landsbelang' is. Hij neemt een nog langere passiviteit van onder meer minister van Veiligheid en Justitie Opstelten 'onacceptabel en verwerpelijk'.

Poot schreef enkele jaren geleden een boek over de kwestie en probeerde de zaak 'rond' te krijgen. Op basis van uitgebreide naspeuringen blijft hij aandringen op een strafrechtelijk onderzoek naar de rol van de topambtenaar. "Dat parlementaire onderzoek moet er hoe dan ook komen", schrijft hij. In Den Haag blijft het echter angstaanjagend stil. "Het lijkt erop dat niemand zijn vingers aan deze zaak wil branden."

In 2003 publiceerden Gay Krant en weekblad Panorama over de zaak Anne Frankplantsoen in Eindhoven, waar ook de veroordeelde toenmalig commercieel directeur van PSV Fons Spooren kwam. "Ik heb veel mensen gesproken en weet dat er veel meer aan de hand is." Robert van de Luitgaarden meent zelfs het koningshuis te moeten noemen. "De toenmalige advocaat Frits S. ging met prins Claus in een homokroeg in New York stappen. Die S. zat ook in het pedofieleennetwerk." Het tekent volgens Robert de macht en de arrogantie van veel hooggeplaatste mensen. Hij noemt het verhaal over een hoge topman van een beveiligingsbedrijf op Schiphol. "Wat deze man aanricht is ongelooflijk. Hij heeft een pasje waarmee hij tot in het vliegtuig van Beatrix kan komen en hij misbruikt zijn positie."

Robert's geloof in politie en justitie heeft een fikse knauw gekregen. "Die pakken het gewoonweg niet aan. Het onderwerp is publicitair ook niet meer zo interessant voor ze." Opeens zegt hij: "Er moet een controlesysteem op overheidsinstanties komen. Daar pleit ik al jaren voor. Als ik in mijn puberjaren bij een onafhankelijke instelling mijn verhaal had kunnen doen, was mijn leven ongetwijfeld anders gelopen. Ik vind dat zo'n controlesysteem er allang had moeten zijn."

Of hij nog wel eens contact met zijn ouders heeft gehad? Verdrietig schudt Robert zijn hoofd. "Mijn vader overleed heel vroeg en mijn moeder liet me kort voor haar dood in 2002 weten dat ze niets met me te maken wilde hebben. En mijn broers? Die willen me niet kennen." Met twee zussen heeft hij wel goed contact. Dat doet hem goed.

Vorige week kreeg Robert onverwacht een telefoontje. Het bleek een rijksrechercheur te zijn die hem op basis van zijn aangifte tegen de topambtenaar wilde spreken. De man kwam bij hem thuis maar vanaf het eerste moment vertrouwde Robert het niet. "Hij kwam alleen, wat hoogst ongebruikelijk is en stelde twee niet echt ter zake doende vragen." Onlangs heeft er in Den Haag weer een gesprek met rijksrechercheurs plaatsgevonden (zie kader). "Nadat ik eerder – in 1996 – door de Gay

Robert heeft zich gemeld bij de commissie Hulp & Recht, de commissie Samson en de commissie Lindenberg. Hij wacht nog op definitief uitsluitel. "Diep in mijn hart hoop ik dat voor mij eindelijk de zon gaat schijnen en ik opnieuw kan beginnen met leven. Mijn jeugd is toch al verwoest. Dat is onherroepelijk voorbij."

"Vaak zitten de slachtoffers in een uitkerings-situatie en hebben ze zelf weinig of geen geld om op het goede spoor te komen. In zo'n proces moet je je eigenwaarde en zelfvertrou-

maatschappelijk werkers en psychologen vaak absoluut niet weten wat ze met de verhalen over misbruik aan moeten. Voor mij is het misbruik nog geen afgesloten hoofdstuk. Ik bijt me als een pitbull vast in deze zaak om die voor mezelf en voor anderen op de kaart te houden. Een taai gevecht? Zeker. Want terwijl de daders vaak vrijuit gaan, hebben de slachtoffers van seksueel misbruik levenslang."

Robert van de Luitgaarden

wen terug zien te vinden." Dat dit niet gemakkelijk is, onderstreept Robert keer op keer in het gesprek.

Robert verscheen vaak op de televisie om zijn indringende verhaal te vertellen. Zo was hij te gast bij Ivo Niehe, Peter-Jan Rens en Catherine Keijl. "Vorig jaar bood hij onder veel mediabelangstelling een dvd met zijn verhaal aan de toenmalige minister van Justitie Hirsch Ballin aan. "Ik heb zelf met een verborgen camera een netwerk met internationale vertakkingen opgerold. Ook heb ik via een undercover-actie twee weggelopen minderjarige meisjes uit handen van loverboys

weten te redden." De naam Dutroux valt vaak. Hij is kritisch over de rol van de politie. "Het is van de zotte dat de politie die kinderpornozaak niet aanpakt. Zij hebben geld en mankracht genoeg. Toch gebeurt het niet. Verschillende zaken zijn geseponneerd. Dat verbaast me enorm." Sinds jaren pleit Robert voor een parlementair onderzoek om de onderste steen boven te krijgen. Maar in Den Haag blijft het vooralsnog doodstil. Robert kijkt gepijnigd. "Ik had een lijstje met drie namen van verdachten die zich bezighielden met kinderporno. Maar ook met die zaak is niets gedaan."

"Ik moet per week rondkomen van een minimaal bedrag. Ik ben afhankelijk van de Voedselbank. Dat is natuurlijk geen vetpot. Ik zit zelfs in de schuldsanering. Ik vind dat

Misbruik in kaart

Er zijn enkele commissies in het leven geroepen om het misbruik in kaart te brengen. In 2010 deed een onafhankelijke commissie onder leiding van oud-politicus Deetman onderzoek naar seksueel misbruik binnen de rooms-katholieke kerk door paters en priesters in Nederland. Dit op verzoek van de Nederlandse bisschoppen. Meer dan vijftienhonderd mensen meldden zich bij de stichting Hulp & Recht. De stichting registreert alle meldingen van seksueel misbruik binnen de katholieke kerk. In haar rapport bepleitte de commissie Deetman voor een collectieve compensatie van de slachtoffers.

In opdracht van de rooms-katholieke kerk werd een compensatieregeling opgesteld door een commissie onder leiding van de Rotterdamse hoogleraar privaatrecht Lindenberg. De commissie adviseert dat een onafhankelijke stichting per geval de hoogte van de compensatie bepaalt. De vergoeding hangt af van de ernst en mate van misbruik.

De regeling wordt niet door iedereen met gejuich ontvangen. "Er is niets geregeld voor niet-seksueel mishandelden." En: "De regeling is niet erg riant voor slachtoffers. In Ierland bijvoorbeeld zijn de bedragen veel hoger, met een maximum van 300.000 euro", zeggen critici. Overigens moet iedereen die een beroep doet op de schaderegeling zelf bewijs meebrengen dat hij als minderjarige misbruikt is door een medewerker van de katholieke kerk. Bewijs is onder meer een gegrond verklaarde klacht door de stichting Hulp & Recht, een vonnis van de rechter of een schriftelijke schuldbekentenis van de dader of de katholieke instelling waarvan die deel uitmaakte. Alle katholieke instellingen zijn volgens de commissie verantwoordelijk voor de compensatieregeling.

Een andere commissie die voortvarend aan de gang is gegaan is de commissie Samson. Deze doet in opdracht van de ministers voor Jeugd en Gezin en Justitie onafhankelijk onderzoek naar seksueel misbruik van minderjarigen die onder verantwoordelijkheid van de overheid in instellingen of pleeggezinnen zijn geplaatst in de periode van 1945 tot nu. De commissie is 'geschokt door de aard, duur en frequentie van seksueel misbruik'. In een tussentijdse rapportage wordt gerept over het verwoestende karakter van het meegemaakte seksueel misbruik. Het blijkt dat over de periode 1950 – 1980 de meeste meldingen zijn binnengekomen. Het onderzoeksrapport moet op 1 juli 2012 klaar zijn. Tot nu toe hebben zich vijfhonderd mensen gemeld.

'Als ik in mijn puberjaren bij een onafhankelijke instelling mijn verhaal had kunnen doen, was mijn leven ongetwijfeld anders gelopen'

Krant werd geïnterviewd, ben ik nog strijdvastiger geworden. Weet je, genoegdoening en erkenning zijn voor mij belangrijk. Geld is meegenomen, maar dat is niet het voornaamste. In 1997 heb ik met een verborgen camera een kinderpornonetwerk opgerold. Toen ik acht jaar geleden in de Gay Krant een oproep aan slachtoffers van seksueel misbruik in het Anne Frankplantsoen en van het misbruik door de ambtenaar deed, werd direct mijn mailadres geblokkeerd. Heel vreemd. Ze hebben me zelfs nog proberen te arresteren na die oproep." Robert heeft het gevoel dat hij zijn tijd ver vooruit was. Want halverwege de jaren negentig pleitte hij al voor het opzetten van een fonds om slachtoffers van misbruik te ondersteunen bij het opbouwen van een nieuw leven.